

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΝΟΕΜ. 1838.]

[ΑΡΙΘ. 23.

Η ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΟΥ ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΝΟΞ.

Ο ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΝΟΞ, (Robert Knox), μειράκιον δεκαεννέα ἐτῶν ἡλικίας, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Αούδινον τὸ 1657 μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πλοιάρχου εἰς τὴν δούλευσιν τῆς τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδῶν Συντροφίας. Σκοπὸς τοῦ ταξιδίου ἦτο νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ Κορομανδελικὸν παράλιον, καὶ νὰ ἐμπορεύωνται δι' ἐν ἔτος ἀπὸ λιμένα εἰς λιμένα τῆς Ἰνδίας. Εἰς τοῦτο μὲν ἐπέτυχαν· ἀλλὰ μέλλον ἥδη τὸ πλοῖον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐσπασε τ' ὀπισινόν τε κατάρτιον, καὶ ὁ πλοίαρχος εἴς ἀνάγκης ἐπίασεν εἰς τὸν λιμένα Κοτιάρ, εἰς τὴν ἥπην Ταπροβάνη (Ceylon).

Ὑπέκειτο δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἡ Ταπροβάνη μέρος μὲν εἰς τὸν ἐντοπίον, μέρος δὲ εἰς τὸν Ὁλλανδὸν, οἵτινες εἶχαν ἀποδιώξειν τὸν Πορτογάλλον, τὸν πρώτους Εὐρωπαίους οἰκιστὰς, καὶ οἵτινες ἐθεώρουν μὲ ζηλότυπον δῆμα τὸν λοιποὺς ἀπαντας Εὐρωπαίους, φοβούμενοι μὴ καὶ αὐτοὶ ἀποδιωχθῶσιν,—ώς καὶ, τέλος, ἐδιώχθησαν ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Οἱ Ὁλλανδοὶ ἐκράτουν τὸ καλήγερον μέρος τῶν παραλίων τῆς ἥπης· διὰ τὴν πασίγνωστον δῆμας ἔχθρικὴν αὐτῶν διάθεσιν, ἀπέργυε τὰ νερά των ὁ πατέρας τοῦ Ροβέρτου Νόξ. Οἱ δὲ Ταπροβαναῖοι ἔξουσίαζαν ὅλα τὰ ἐνδότερα τῆς ἥπης, καὶ τινας τόπους ἐπὶ τῆς παραλίας, μὴ ὀχυρωμένους ἀπὸ τὸν Ὁλλανδὸν.—ἐκ τούτων ἔνας ἥπην ἡ λιμὴν Κοτιάρ, διόν εἶχε καταφύγειν ὁ Ἀγγλος πλοίαρχος, χωρὶς γνῶσιν ἵσαντην τῆς κακοτροπίας τε λαοῦ, ἢ μᾶλλον τῶν κρατεύτων.

Κατὰ πρῶτον ὑπεδέχθησαν οἱ ἔγχωροι φιλοφρόνως τὸν Ἀγγλον· ἀλλὰ, καθὼς ἤκουσε τὸ συμβεβηκός ὁ βασιλεὺς τῶν Ταπροβαναίων, (ὅστις εἶχεν ἥδη πάθειν διὰ ὀλίγα ἀπὸ Εὐρωπαίους), ἀπεφάσισε νὰ τὸν περιπλέξῃ εἰς τὰ δίκτυά του, καὶ, εἰ δυνατόν, νὰ τὸν κάμη ὅλες αἰχμαλώτους ἐπὶ ζωῆς. Στρατηγὸς, πεμφθεὶς μετὰ λόχου τινὸς εἰς Κοτιάρ, ἐπέτυχε διὰ τεχνημάτων δολίων νὰ σαγηνεύσῃ τὸν Ροβέρτον, μᾶλλον ἐν τῷ καραβίον, ἐπειτα δὲ τοῦ Ροβέρτου τὸν πατέρα, καὶ ἐπτὰ ἐκ τῶν ναυτῶν. Τὴν ἐπαύριον, ἀγνοούντες τὰ τρέξαντα οἱ ἐντὸς τοῦ

καραβίον, ἐκβῆκαν τινὲς αὐτῶν μὲ τὸ μέγα πλοιάριον διὰ νὰ κάμωσι ἔնλα, καὶ ἐπιάσθησαν αἰφνιδίως οἱ ταλαιπωροί. Ἐκράτειν λοιπὸν τῷρα οἱ πανοῦργοι Ταπροβαναῖοι δεκαοκτώ Ἀγγλος, καὶ τὰ δύο πλοιάρια τοῦ καραβίον. Καὶ τὸ πλοῖον δ' αὐτὸν ἐσώθη ἀπὸ τὰς χεῖράς των μόνον διὰ τῆς τοῦ πλοιάρχου ἥρωικῆς ἀφοσίωσεως εἰς τὸ χρέος του. Προφασισθεὶς δὲτι ἥθελε νὰ διατάξῃ τὸν γραμματικὸν αὐτὸν νὰ σηκωσῃ τὸ καράβιον ἀπὸ τὸν ἀσφαλῆ εὐρύχωρον κόλπον, διόν ήτον ἀραγμένον, καὶ νὰ τὸ μεταφέρῃ εἰς στειρόν τινα ποταμὸν, διόν εὐκόλως ἥδυνατο ν' ἀλωθῇ, ἐστειλε προσταγὰς εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ καραβίον νὰ μέρωσιν ἐκεῖ διόν ἦσαν, νὰ ἔχωσι τὰ καρόνια γεμάτα, καὶ τὸ πλοῖον ἔτοιμον νὰ ἐκπλευσῃ, εἴτε αὐτὸς ἐξέφευγεν, εἴτε δχι. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, βλέπων δὲ Ταπροβαναῖος στρατηγὸς δὲτι δὲν ὑπῆκοντο αἱ νομιζόμεναι διαταγαὶ, παρεπονέθη μὲ τῷ πόνῳ θυμωμένον εἰς τὸν πατέρα τοῦ Ροβέρτου, διότις ἀπεκρίθη δὲτι δὲν ἥθελαν οἱ ναῦται νὰ ὑπακούσωσι τὰς προσταγὰς του, ἐπειδὴ ἐγνωμῖκαν δὲτι δὲν ἦτον αὐτεξούσιος. Οἱ πλοίαρχος δὲν ἐπέτυχε μὲν νὰ λάβῃ τὴν ιδίαν τὰ ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὁ στρατηγὸς ἔδωκεν ἀδειαν εἰς τὸν Ροβέρτον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ, ώς αὐτὸς ἐφαντάζετο, τὰς προτέρας διαταγὰς περὶ τῆς τοῦ πλοίου μετατοπίσεως.

Ο Ροβέρτος Νόξ ἦτον ἐλεύθερος τῷρα, μέσα εἰς δινατὸν καράβιον, μακρὰν παντὸς κινδύνου εἰς μέρος τῶν Ταπροβαναίων. Ἡγόρει τί ἐμελλε νὰ πάθῃ ἀπὸ λαὸν ἡμιβάθραρον, καὶ δι' ἀποτυχίας ἡρεθισμένον, ἀν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν ξηράν· εἶχεν ἥδη γενθῆν τὸ πικρὸν τῆς αἰχμαλωσίας ποτήριον, ἀλλ' ὁ πατέρας του ἦτον αἰχμάλωτος, καὶ δὲν ἀπεφάσιζε νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ. ‘Μη πρόσταξε,’ λέγει ὁ Ροβέρτος, ‘ἀν ἥθελα νὰ ἔχω τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἴδικήν του, νὰ μη τὸν ἀφήσω εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἀλλὰ νὰ μεταστρέψω εἰς αὐτόν· ἐγὼ δὲ σεμνοπρεπῶς ἔταξα, ώς καὶ ἦτο χρέος μου, νὰ φανῶ εὐπειθῆς νίος.’ Αμέσως λοιπὸν, ἀφοῦ παρέστησεν εἰς τὸν πρῶτον γραμματικὸν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἴγαι ἄγρυπνος, καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔτοιμος νὰ ἐκπλεύσῃ, ἢ ἀφοῦ, εἰς τὸνομα τῶν ἀνθρώπων

τούς καραβίους, ἔγραψεν ἀπόκρισιν πρὸς τὸν στρατηγὸν, διαλαμβάνονταν, ‘ὅτι δὲν ἥθελαν ὑπακούσειν οὕτε πλοιαρχον οὕτε ἄλλον κανένα εἰς τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἀλλ’ ὅτι εἶχαν ἀπόφασιν γενναίως νὰ ὑπερασπισθῶσιν, ἀντὶ ἡ χρεία τὸ καλέσῃ,’ ἐκ τῆς εἰς τὴν ξήραν μόνος, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἰς αἰχμαλωσίαν, ‘εἰς τὰς χείρας τῶν Ἐθνικῶν.’

Ἀπελπισθεὶς ἥδη ὁ στρατηγὸς νὰ κυριεύσῃ τὸ πλοῖον, ἔδωκεν ἄδειαν εἰς τὸν Ἀρβέρον τον καὶ εἰς τὸν πατέρα του νὰ στείλωσι καὶ νὰ φέρωσιν ἀπὸ μέσα ὅτι ἐχοικάζοντο, παρηγορῶν αὐτοὺς πάντοτε μὲ λόγια ὅτι ὁ βασιλεὺς ἥθελε χαρίσειν εἰς δλους τὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλ’ ἀφοῦ μὲ ἐλπίδας ἀναβαλλομένας ἐβασανίσθη δύο μῆνας ὀλοκλήρους ὁ πατήρ τοῦ Ἀρβέρου, συμπεράνας, τέλος, ὅτι ἐπεριπαῖτο, καὶ ἀποβλέπων εἰς τὰ συμφέροντα ἐκείνων τοὺς ὅποίους ὑπῆρχεν, ἐποόσταξε τὸν γραμματικὸν νὰ μὴ περιμένῃ πλέον, ἀλλὰ νὰ ἐκπλεύσῃ παρευθύς. Τὸ πλοῖον τότε ἐσηκώθη, καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν ἡπειρον τῆς Ἰνδίας, ἀρῆκε δὲ ἐπὶ τῆς Ταπροβάνης, εἰς κατάστασιν ἐλεινῆν, τὸν Ἀρβέρον Νόξ, τὸν πατέρα του, καὶ δεκατέσσαρας ἄλλους. Οἱ δύο ναῦται, οἱ μὲ τὸ πρῶτον μῆνυμα σταλθέντες εἰς τὸ πλοῖον, φυσικὰ ἔμειναν μέσα, καὶ οὕτως ἐξέφυγαν.

Μαθὼν ὁ Ταπροβάνατος βασιλεὺς ὅτι ἀνεχώρησε τὸ πλοῖον, ἐδιώδισεν νέφελῶσιν οἱ Ἀγγλοι αἰχμαλωτοὶ ὅχι μακρὰν τῆς παφαλίας, νὰ ζωτροφῶνται δὲ καὶ νὰ φυλάσσονται ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ διατοίβοτας ἐντοπίους. Διέταξε, πρὸς τούτους, ὅτι οἱ τοῦ μεγάλως πλοιαρίου ναῦται νὰ μὴ βλέπωσι τοὺς λοιποὺς αἰχμαλώτους. Γλυκειά τις εἶπε, τὴν ὅποιαν ἔτρεφεν ὁ Ἀρβέρος ἢ οἱ μετ’ αὐτοῦ, νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐκφύγωσι μὲ Ἀραβικὸν τὸ πλοῖον, εἰς τὸν λιμένα εὐρυσκόμενον, τὸ δποῖον εἶχαν πιάσειν καὶ σφετερισθῆν οἱ Ταπροβαναῖοι, ἐματαιώθη καὶ αὐτὴ τῷρα, καθότι ἐφθασαν προσταγαὶ νὰ διαμοιρασθῶσιν οἱ Ἀγγλοι αἰχμαλωτοὶ εἰς διαφόρους πόλεις καὶ χωρία, καὶ νὰ μὴ συγχωδῶνται νὰ συγκοινωνῶσιν ὁ ἐξ μὲ τὸν ἄλλον. Ἀλλ’ ὁ Θεός, λέγει ὁ Ἀρβέρος, τοῦ δποίου δὲν ἥλαττοθη ποτὲ ἡ νίκη ἀγάπη, ‘δὲν τοὺς ἀρῆκε νὰ διαχωρίσωσιν ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.’

Τῶν αἰχμαλώτων ἡ θέσις ἔμελλε νὰ γένη ἀκόμη διενοτέρα· μετὰ δεκαεξ ἡμέρας ἐφθασεν ἄλλη διαταγὴ, νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς ἵπσου. Εἰς τὴν περίστασιν ταῦτη ἔμιξεν ἡ συντροφία τοῦ Ἀρβέρου μὲ τοὺς ναῦτας τοῦ μεγάλου πλοιαρίου. Ἡτον ἐντάμωσις πικρὰ, λέγει ὁ Ἀρβέρος· ‘ἐπειδὴ κατελάβαμεν εὐθὺς ὅτι εἶχαν νὰ μᾶς κοβαλήσωσιν εἰς τὰ δρη-

τὴν νύκτα ἐκείνην ἐδειπνήσαμεν ὅλοι ὁμοῦ.’ Τὴν ἐπαύριον ἥχισταν τὴν ὁδοιπορίαν αὐτῶν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν Κάνδην, συνωδευμένοι ἀπὸ Ταπροβαναῖους στρατιώτας.

Ἐπέρασαν δὲ χώραν ἀκατοίητον, παντοῦ σχεδὸν ἐσκεπασμένην ἀπὸ δάση εὐμεγέθη. Τέσσαρας ἡ πέντε νύκτας ἐπλαγίασαν καταγῆς, μὲ κλάδους δένδρων μόνον ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ἥθελεν εἰσθαι μικρὰ κακοπάθεια εἰς τὸ θερμὸν ἐκεῖνο κλίμα, ἐάν δὲν ἐξέθετεν αὐτοὺς εἰς ἄγρια θηρία, φαρμακεὰ ἐρπετά, καὶ εἰς πυρετὸν κάκιστον. Φαίνεται διωρὰς διέμενος μόνος ἵππος ζωτροφίας ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν διεσπαρμένων χωρίων, τὰ ὅποια διέβαιναν, καὶ εἰς τὰ ὅποια οὐδέποτε εἶχε φανῆν ‘Ἄγγλος.

Οτε πλέον τὸν ἐλειπαν ὀλίγα μίλια νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν μητρόπολιν, τὸν δὲ ἥθε καὶ ἄλλο μήνυμα, προστάξον νὰ χωρισθῶσι πάλιν οἱ ναῦται, καὶ νὰ βαλθῶσιν ἐκαστος εἰς ἓν χωρίον, ὅπερ νὰ μὴ πολυβαρύνεται ὁ λαός, δοτις μόνος ἐπεφορτίσθη τὴν ζωτροφίαν τον. Ο Ἀρβέρος διωρᾷ, δὲ πατήρ του, ἢ δύο ἄλλοι, ἀφέθησαν διωραὶ εἰς τόπον τινὰ πλησίον τῆς Κάνδης, καθότι αὐτοὶ ἥπαν οἱ ἀξιολογώτεροι τῶν αἰχμαλώτων, τοὺς ὅποίους ἥπιζετο ὅτι ἔμελλεν ὁ βασιλεὺς νὰ καλέσῃ εἰς τὴν αὐλήν του. Ἀλλ’ ἐπειδὴ παρῆλθαν δύο μῆνες χωρὶς κάμιαν τοιαύτην πρόσκλησιν, ἀπεράπισαν οἱ μεγιστᾶνες νὰ διαλύσωσι τὴν τετραμελῆ ταύτην συντροφίαν, καὶ νὰ τοὺς βάλωσι, καθένα χωριστὰ, ὡς τοὺς ναῦτας, εἰς διάφορα καὶ ἀπομεμακρυσμένα χωρία. Πλὴν καὶ τὴν φορὰν ταύτην ὁ καλότυχος Ἀρβέρος κατέπεισε τοὺς Ταπροβαναῖους νὰ μὴ χωρίσωσι τὸν νίδρην ἀπὸ τὸν πατέρα· μετὰ καιρὸν δὲ ἀπεστάλθησαν οἱ δύο ἐντάμα εἰς καριεστάτην κώμην, τριάκοντα περίπου μίλια πρὸς ἀριστερὰν τῆς Κάνδης. Ἔδω ἐκάθισαν εἰς οίκον ἀνοικτὸν, ‘ἔχοντα μόνον στέγην, ἀλλ’ ὅχι καὶ τοίχους.’ Εἰς τὸν πατέρα του ἐδόθη κράββατός τις διὰ νὰ πλαγιάζῃ ἀλλ’ ὁ Ἀρβέρος εἶχε μόνον ψάθαν ἐστρωμένην κατάγης.

Ἐπεταῦ ἡ συνέχεια.

TAINA.

ΤΗΣ ΥΑΙΝΙΣ γνωρίζοται τρία εἰδη, ‘Υαινα Ραβδωτή’, ‘Υαινα Τριχώδης, καὶ ‘Υαινα Κατάστικτος. Μολονότι συμφωνῶν ἐν γένει ως πρὸς τὰ ἥθη των, κατοικοῦν διωρὰς διαφόρους χώρας· ἡ μὲν Ραβδωτή, ἡ καὶ κοινοτέρα, εὐρισκεται εἰς τὴν Περσίαν, Ἰνδίαν, καὶ κατὰ τὸ βόρειον τῆς Αφρικῆς μέχρι Αβυσσονίας καὶ τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλεως· ἡ δὲ Τριχώδης καὶ ἡ Κατάστικτος φαίνονται διόλου περιωρισμέναι εἰς τὰ